

Voigt Vilmos

ÖT ARANY BETŰBŐL ÁLL A MÁRIA NEVE

Mária neve egyedülálló tiszteletben áll, csak bizonyos párhuzamokra bukkanhatunk, még az ószövetségi istennévvél, illetve Jézus nevével és ezek monogramjaival összevetve is. A magyar névtudományi kutatás is hangsúlyozta, hogy a Mária keresztnév gyakorisága összefügg ezzel. Nyilvánvaló, hogy a magyar vallási folklórban is sok ilyen adatot lehetne összegyűjteni. Ez azonban tudtommal eddig még nem történt meg. Minthogy előzetes adatgyűjtés készült mesék (majd más műfajok) névanyagából, most elkezdhetjük ezt az áttekintést.

1981 és 1989 között 100 magyar népmesekötet névanyagát cédulázták ki.¹ A több ezer mese a publikált magyar meseanyag nagyobb részét teszi ki, és minthogy az át nem nézett (például kéziratot, antológiákban megjelent stb.) meseszövegek adatai sem sokban térnek el, bizonyos megállapításokat megtehetünk.

Már kezdetben is megkülönböztettük a „valódi személynevek” csoportjától a „bibliai neveket”. Kezdetben Mária nevét az előbbi csoportba illesztettük, később azonban a „bibliai nevek” csoportjába tettük. Minthogy azonban vannak utalások az egyes csoportok között, végül is az adatok zöme megtalálható. Elképzelhető, hogy néhány Mária-név a valódi személynevek közül is ide kapcsolható. Alább ezek közül csak azokat említjük, ahol nyilvánvaló, hogy Szűzmáriára gondolt a mesélő.²

Mária (pontosabban nyelvjárási alakban *Márika, Márja*) igen ritkán fordul elő (81:333, 82:160). Jóllehet a szövegösszefüggésből még így is egyértelmű lenne a megnevezés, ezt általában elkerülik.

A *Szűzanya* név egyszer fordul elő (33:355).

Leggyakoribb a *Szűz Mária* (a közlők szerint két nagybetűvel kezdődő szóba írva): 17 adatunk van rá (3: 353, 5: 512, 10: 502, 12: 305, 13: 267, 29: 89, 32: 79, 45: 81, 47: 206, 48: 146, 350, 49: 766, 52: 116, 59: 137, 88: 70, 92: 200, 93: 101. Csak helyesírási

¹ Ezeket egyetemi hallgatók gyűjtötték össze és a sajtó alá rendezők is fiatal munkatársak voltak. Noha ellenőriztük az adattárakat, biztosan maradt ki adat, és a helyesírás sem mindig pontos. Ám az eredeti közlések is változatosak.

² Az adatok az alábbi gyűjteményekből valók: Marosi 1981. 30 és 12. Balázs 1983. 26,30 és 12-13. Balázs – Várkonyi 1987. 29. Balázs – Barati – Volosz 1989. 27. E füzetben van (a 66-71 lapokon) a feldolgozott 100 mesekötet jegyzéke. Az alább idézett név-adatoknál úgy utalunk a forrásra, hogy az első szám a kötetre, a második ezen belül a lapszámra utal. Pl. 29: 90 – Kálmány Lajos: *Hagyományok* I. kötet, ebben a név a 90. lapon található meg. Egy mesén belül egy nevet csak az első előfordulásnál idézünk, a helyesírási és más változatokra csak kivételes esetben utalva.

különbséggel: *Szűzmária* (29: 162). Nyelvjárási változatok: *Szűzmárja* 29: 90, 129), *Szűz Mária* (19: 289), *szűz Mária* (80: 203).

A bővebb névemlések közül a *Boldogságos Szűz Mária* fordul elő (12: 332), ez nyelvjárási formákban is: *Boldokságosszűzmária* (29: 129) és *Boldokságos Szűzmária* (29: 129, 162). Ennek rövidebb változata a *Boldokságosszűz* (29: 92, 162).

Néhány más körülírás is ide tartozik, sőt maga a szöveg is hozza a teljesebb változatot: *Isten anyja, Szűz Mária* (59: 137).

E mintegy 30 mese azért tanulságos, mivel a magyar mesékben, nem úgy, mint Krisztus vagy Szent Péter (sőt akár az ördög), Szűzmária nem valódi mesei szereplő.

A kivétel a Grimm-mesékből jól ismert *Marienkind* (KHM 3, AaTh 710). Ezt már Honti, majd Berze Nagy katalógusai is feltüntették *Mária keresztlányja* címmel. Legutóbb Dömötör Ákos tündérmesekatalógusában jegyzékezték.³ Ő 16 változatáról tud, időben az elsők a 19 sz. közepéről származnak. A mese rövidített típusvázlata a következő: Szűz Mária (ritkábban egy varázsló vagy boszorkány) keresztlányává fogadja a szegény ember gyermekét. Házába viszi, de megtiltja neki, hogy benézzen az egyik szobába. A lány megszegi a tilalmat. A felelősségre vonáskor tagad, nem mondja el, mit látott. Keresztanyja némává teszi és elkergeti. Egy királyfi veszi feleségül. Amikor gyermekei születnek, keresztanyja megjelenik és ismét a tiltott szobában látottak elmondását kéri. Az asszony ezt nem teszi, keresztanyja elviszi a gyermekeket. A gyermekek elpusztítása végett halálra ítélik, és csak a kivégzés utolsó percében vallja be a látottakat. Keresztanyja megbocsát, visszaadja gyermekeit és férje is visszafogadja.

Az egész európai mesekincsben ismert, ám nem sok-sok változatban előforduló történetben a keresztanya nemcsak Szűz Mária lehet. Már a Grimm-meséknek két változata van, az egyikben *Gottesmutter*, a másokban a *schwarze Jungfrau* a keresztanya. A későbbi kutatás igazán sokféleképpen értelmezte a „gonosz keresztanyát”, amelynek alakját még a „fekete madonna” ábrázolásokkal is kapcsolatba hozta; a gyermekeit látszólag elpusztító anya történetét pedig sok hasonló, „ártatlanul üldözött” hősnővel (Meluzina, az elzászi Szent Odilia stb.) vetették össze. A magyar forrásokban is megvan a kétféle hagyomány.⁴

Merényi László *Sajóvölgyi meséiben* (1862) már Szűz Mária szerepel (59: 137 *Isten anyja, Szűz Mária*), mégpedig mind korábban, mind későbbben ismeretlen mesei néven. Maga a mese is „cicomás”, valamilyen ponyvai háttérből eredhet. Mailand (5: 512) és Kálmány (29: 89) viszont már Szűz Máriát említik, és az el nem mondott titok az, hogy Krisztus misézik vagy az Atyaisten jelenik meg Máriának (és Szent Péternek). Ez a megoldás (kéziratok gyűjtések tanulsága szerint is) szinte napjainkig tovább él.

³ Dömötör 1988. 401-403. Hivatkozással a korábbi és a nemzetközi szakirodalomra is, ám ő sem idézi a mesetípus legújabb (?) monográfiáját: Schmitz 1972.

⁴ A nemzetközi kutatásról csak igen rövid áttekintést ad Scherf 1982. 273-276. Ez azonban nem teljes.

1874-ben Bucsánszky Alajosnál jelent meg a másik megoldást képviselő *A tűndér leánya vagy a tizenharmadik szoba títka* c. ponyvanyomtatvány, amelyet a jogutód, Rózsa Kálmán és neje még 1897-ben is újból megjelentetett.⁵

Ami ettől függetlenül a mesei Mária-neveket illeti, azt mondhatjuk, a *Boldogságos Szűzmária* formában láthatjuk a vallásos gyakorlat nyomát. Adataink időbeli és térbeli elhelyezkedéséről azt gondolhatjuk, hogy az egész ország ismeri a nevet, és amióta meseszövegeket gyűjtöttek, vannak ilyen adataink.

Az értelmezést illetően pedig arra a kiadványra hivatkozhatunk, amely balladákra, gyermekmondókákra és archaikus imákra terjed ki.⁶ Itt ugyan nem szövegközléseket, hanem antológia-jellegű munkákat adatoltunk, ám ennél biztosabban áttekinthető képet kaphatunk. Itt mintegy száz adatot említhetünk, amelyek között a *Szűz, Szűz Anya, Szűz Mária, Szűzanya* nevek a leggyakoribbak. Szinte kivétel nélkül az archaikus népi imákban (igazában ezek laikus népi imák, és egyáltalán nem „archaizmusok”, hanem legalábbis a közelmúltig ma is eleven hagyományt jelentettek). Négy balladaszöveget ismerünk, amelyekben *Szűz Mária* (174 90 jelzettel), *Szűz Márija* (196 és 216) és *Szűz Márja* (206) neve fordul elő. A gyermekmondókákban viszont nem találtak adatot. Ehhez még hozzá vehetjük azonban a körülírással adatolt neveket: *Asszonyunk* és *asszonyunk*, valamint *mi* (*Asszonyunk Szűz Mária*) formában (3 ima-szövegben). Igen sokrétű a *Boldogasszony* névváltozatainak sora: *Boldog Asszonyi Szűz Mára Édes Anyám, Boldoganyám* (*Szűz Mária*), *Boldogasszony* (és ennek nyelvjárási formái), *boldogságos sz. Mária, Boldogságos Szent Szűz, Boldogságos Szent Szűz Anya, boldogságos szép Szűz Mária, boldogságos szép Szűz, Boldogságos Szép Szűz Anya, Boldogságos Szép Szűz Mária, Boldogságos Szűz Mária, Boldogságos Szűz, Boldogságos Szűz Anya, Boldogságos Szűz Mária, Boldogságos Szűzanya Mária* formákban, együttvéve 76 imaszövegben. A *Boldogságos Szűz Mária* előfordul egyetlen balladaszövegben (196), és a *Boldogasszony pillája* (‘?’) (szemem pillája, szemem mintája) néhány gyermekmondókában (1273, I. 32b – 1274 I. 32b) is. *Isten anyja* egy imából ismert (210). *Mária* (és nyelvjárási változatai) mintegy 64 ima szövegében fordulnak elő. Tanulságos a kiegészített és gazdagított névformák gazdagsága: *égi csillag* (Mária), *szent anyánk* (M.), *szűz anyám, fehér rózsa, Krisztus anyja, asszonyanyám, asszonyunk, Istennek szent anyja, Hatalom anyja, szent asszon, szépséges asszonyom* és más formák is, további 60 ima szövegében.

Ezek között igazán feltűnő a *Fehér rózsa Mária* névváltozat, legalább 30 esetben. Ez nyilvánvalóan valamilyen szövegre, elképzelésre megy vissza. Amit viszont eddig folkloristáink nem mutattak ki, talán nem is kerestek. További külön csoportokat alkotnak a „szent” előnevelű megoldások. Itt a *szent anyja* (és ennek változatai) a legnépszerűbb megoldás: további névkiegészítésekkel (*áldott szent anyja*,

⁵ Az a megjegyzés azonban (Dömötör 1988. 402-403), miszerint a *Paraszibiblia* kiegészítést adna, téves, mivel ott (Lammel – Nagy 1985. 507-515), amint ezt a szerzők írják is, Mailand Oszkár 1905-ben már kiadott meseszövegét közölték újra.

⁶ Wolosz 1993. 52-53, és az innen megtalálható utalásokban. Az alábbiakban a forráshivatkozást is e füzet nyomán adjuk.

Füüistennek szent anyja, Istennek áldott szent any/!/a, szerelmes szent anya, Édes Jézus Szent Anyja stb.) is (13 ilyen adatot ismerünk). Két ima-szövegben fordul elő a *szent asszony(unk)*. Egy imában a szokatlan *Szent Mária* került elő. Egy ima használja a *Szűzeknek szent szüze* megnevezést. A *Szűzanya Mária* egy imában kedveskedő variánsokban (*Szűzanyánk Mária, Szűzanyám Mária*) ismert. Ha csak a közlésben megfigyelhető *szűz – szűz* adatokat is figyelembe vesszük, valamint az egy-egy szövegben előforduló *Szűz és áldott drágalátos Szűz* formákat is hozzá adjuk, összesen mintegy 200 ima szövegében fordul elő Mária neve. Ami, hogyha tudjuk, hogy néhány más műfajt (mint például a kántáló énekeket) is hozó antológiájában Erdélyi Zsuzsanna mintegy 250 ima szöveget közöl, egyszerűen azt jelenti, hogy a közölt „archaikus népi imák” mariológiai adatok. Ez nem valami megdöbbentő felfedezés, hiszen Erdélyi Zsuzsanna mindig is ezt a véleményt képviselte,⁷ most mégis, mintegy számszaki szigorúsággal is dokumentálhattuk e tényt.

Az imaszöveg-antológiában az sem meglepő, hogy Mária névhez az *asszony*, valamint a *boldog(ságos)* kiegészítések tartoznak. Mind a két szó a honfoglalás előtti hiedelmek kora óta ismert (amivel nem mondtam azt, hogy keresztény magyarázatuk kizárt lenne). Számomra meglepőbb volt a mintegy húsz esetben előforduló *szép* jelző. Ennek is ismerjük teológiai és folklorisztikai hátterét, még így is fontos (vagy legalábbis pontos) ez az arány-adat.

Míthogy népdalaink, egyházi népekeink folklorisztikai–onomasztikai vizsgálata még nem kezdődött el (pedig csábító és könnyen kivihető feladat lenne, és ennek elvégzésére buzdítani is szeretnék), egyelőre nincs értelme összevető műfaji megállapításoknak. Most csak azt mondhatjuk, hogy az ilyen név-jegyzékek nagyon sok mindenre használhatók. (Ezért is készítettünk.) Közvetlen szövegfilológiai vizsgálatra is alkalmazhatók: egy-egy furcsább nevet, megnevezést tartalmazó szöveg honnan is eredhet, hol és mikor másolták, vették át. Mintegy százalékos megoszlásban pedig számszerűen fejezi ki azt, amit különben csak sejtethetnek, saccolhatnánk vagy észre sem vehetnénk: melyek a domináns és melyek a ritka vonások – ez esetben vallási folklorunkban.

Területi, az egyes egyházhoz tartozás szerinti, a nemzedékekre vagy nemekre vonatkozó vizsgálat is megtehető a már összegyűjtött adatok szerint is, mivel jegyzékeinkből minden egyes adat visszakereshető. Erről is korai lenne most szólni. Azt pedig, hogy a képszerű Mária-ábrázolásokon hol és hogyan jelenik meg Mária neve (kiírva, ligatúrával vagy egyéb módon), külön áttekintés tárgya kell hogy legyen.⁸ Itt csak egy másik, nemcsak nálunk új folklorisztikai

⁷ Erdélyi 1976.

⁸ Jordánszky Elek Mária-képeink központi fontosságú áttekintésében 69 kegyképet ismertet, de ennél sokkal többre hivatkozik. A majdnem száz illusztráció voltaképpen az 1830-as évek állapotát tükrözi. Feltűnő, hogy amíg a keleti művészeti hagyományt tükröző kegyképeken ott van Krisztus és az Istenanya neve (rövidítése), a római rítus kegyképeinél ez hiányzik. A nemrég megjelent hasonmás-kiadás (Jordánszky 1988) nem vizsgálta a képek liturgiai ikonográfiáját. Itt a Pozsony melletti Máriavölgy kegyképeinek rajzán (Jordánszky 1988. 12-13. közti képlapok) mintegy Mária és a Kisjézus ruháján olvasható a VIRGO felirat, felette Mária nevének monogramja, lejjebb, három szalagon O CLEMENS, O PIA és O DULEI feliratok. Ennek közeli mása a váci Hétforrás-kápolna kegyképe

vizsgálati lehetőséget kívántunk bemutatni, remélve, mások is élnek majd ezzel.⁹

Az említett Mária-nevek elválaszthatatlanok a vallási gyakorlattól. A *boldogságos* jelző sok és régi szövegben szerepel. Különösen a *Loretoi litánia* egész sorozatban tartalmazza a Mária-körülírásokat, amelyek azután mintegy önállósodhatnak is. Még a *szép* jelző is hamar megtalálható, például a *Négy antifona az esztendő négy részére* három szövegében (az *Ave Regina caelorum*, a *Regina caeli laetare* és a *Salve Regina* szövegeiben) *szép virág Szűz, szép Szűz, szép Szűz Mária* névalakokban. Magától értetődik, hogy az imaszövegekben ez a megnevezés csak megismétlődik. Az már más-ként értelmezhető, hogy mesénkben is e „liturgikus” Mária-megnevezések fordulnak elő. Nyilván az az oka ennek, hogy a szóbeli kultúra egységes: az egyszer megtalált fordulatok érvényesülnek másutt is. Szűz Mária alakját és nevét pedig igen közvetlenül a magáénak tartotta a magyar folklór sok előadója és ezek közönsége egyaránt.

Irodalom

BALÁZS Géza

1983 Tulajdonnevek a magyar népmesékben. II. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 30.)

BALÁZS Géza–BARATI Antónia–WOLOSZ Róbert

1989 Tulajdonnevek a magyar népmesékben IV. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 80.)

BALÁZS Géza–VÁRKONYI Ildikó

1987 Tulajdonnevek a magyar népmesékben III. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 72.)

DÖMÖTÖR Ákos

1988 A magyar tündérmesék típusai (AaTh 300-749). Budapest (Magyar Népmesekatalógus 2.)

ERDÉLYI Zsuzsanna

1976 Hegyet hágnék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok. Budapest

JORDÁNSZKY Elek

1988 Magyar Országban, 's az ahhoz tartozó Részekben lévő boldogságos Szűz Mária kegyelem' Képeinek rövid leírása. (eredeti: Posony, 1836. Reprint: Budapest, Tüskés Gábor és Knapp Éva utószavával.)

(Jordánszky 1988. 52. lap utáni kép), ahol már a harmadik latin szöveg pontos: O DULCIS. A máriagyűdi templomomban (Jordánszky 1988. a 86-87. közti képlapok) a kegykép fölött látható egy nagy Mária-monogram. Több képen is lehetett felirat, ezt azonban a rajzok nem közlik. (Kivételesen, a budai Krisztina-város templomának képe. Ezen *In Gremio Matris Sedit Sapientia Patris*, vagyis egy közismert szentencia olvasható, ám Mária nevének említése nélkül. – Jordánszky 1988. 33. lap előtt.) Természetes a házi Mária-ábrázolások, szentképek anyaga is áttekintendő lenne. Az talán az arányokból mégis megállapítható, hogy a Mária-képeken magukon ekkor már ritkább a szöveges felirat. Mária neve, ennek öt betűből összevont ligatúrája azonban mindenki előtt ismert lehetett.

⁹ Legutóbb elkészült (Margalits mintegy 25 000 szövege alapján) közmondásaink névindexe (Wolosz 1994). Ennek értékelése azonban külön munka feladata lehetne. Mintegy 10 adatot tartalmaz.

LAMMEL Annamária–NAGY Iлона

1985 Parasztbiblia. Magyar népi biblikus történetek. Budapest

MAROSI Teréz

1981 Tulajdonnevek a magyar népmesékben. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 13.)

SCHERF Walter

1982 Lexikon der Zauber märchen. Stuttgart

SCHMITZ Nancy

1972 La Mensongère (conte-type 710). Québec

WOLOSZ Robert

1993 Tulajdonnevek a magyar balladákban, gyermekmondókákban és archaikus imákban. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 117.)

1994 Tulajdonnevek a magyar közmondásokban. Margalits Ede, Magyar közmondások és közmondásszerű szólások című gyűjteménye alapján. Budapest (Magyar Névtani Dolgozatok 125.)

Vilmos Voigt

Five Goden Letters From Mary's Name

Since 1981 the names found in several thousand Hungarian folktales have been published in registers. Also the register of names appearing in anthologies of ballads, ditties and archaic folk prayers has been compiled. Within this material the names referring to Virgin Mary has been studied.

Blessed Mary is mentioned in almost 30 tales. This proves to be significant, as there is only one known international folktale type – *Our Lady's Child* (AaTh 710) – where the name of Blessed Mary is expected to appear.

This effect of the religious-liturgical designations of Blessed Mary is clearly perceptible also on folktales. In all the other genres this name is only rarely mentioned. More frequent is it in the so called archaic folkprayers (lay prayers), which have a long list of names referring to Virgin Mary. This indicates that most of such prayers appeal to Blessed Mary. These names are originated from a rich liturgical background.

In order to draw further conclusions the register of names should be studied also in folksongs, hymns and folk legends. Obviously the pictures of Virgin Mary had an influence as well on this tradition. On the basis of a certain source (Elek Jordánszky's review of the miraculous pictures of Virgin Mary in Hungary, 1830) we know that the contraction of the name of Blessed Mary or other referring texts are sometimes visible on pictures. This could also influence oral tradition. In order to present this in details we should survey devotional pictures and private images of Blessed Mary from this point of view. This question is worth investigating.

IGAZ ISTENI SZERETETNEK

HARMATTYÁBUL NEVEKEDETT

DRÁGA KÖVEKKEL KIRAKOTT

ARANY-KORONA

AZ AZ

Külömbkülömbféle válogatott ájtatos szép imádságokból, Lelki fohászkodásokból, elmélkedésekből, dicséretekből és szívbeli indulatokból, mintegy mennyei világossággal ragyogó, Istenhez ébresztő, drága kövekkel formáltott és készített.

IMÁDSÁGOS KÖNYV

Mellyet a' Keresztény Híveknek búzgó lelkek javára 's a' jó pályafutásnak boldog végeseto Koronájának elnyerésére, szorgalmatos munkájával szerzett Tekintetes és Nagyságos Óvári 's Szent Miklósi Pongrácz Ester, nehaj Tekintetes, Nemzetes és Vitézlő Appony Miklós Úr meghagyott Özvegye.

BUDÁN,

A' MAGYAR KIRÁLYI UNIVERZITÁS BETŰIVEL, 1842.

Imádság.

A' B. Szűz Mária Nevéről.

Óh áldott Szűz Mária! óh kegyes Mária! óh gyönyörűség Mária! mi Urunk Jézus Krisztusnak Anyja. Ki telley vagy isteni malasztal, és kegyességgel; nyer nékem kegyelmet a' te Sz. Fiadtúl. Óh Mária! óh édes Név! óh Mária Neve! vigasztaló Név. Óh Mária Neve! gyönyörűség Név. Mert kicsoda Mária! hanem bűnösöknek gyámola, és szomorúaknak vigasztalója; ezért óh Szűz! a' te Nevedért légy az én gyámolóm, és vigasztalom minden szenvedéseimben. Ne engedd elkárhoznóm! kit a' te Sz. Fiad olly drágán megváltott, és fájdalmasan megszabadított. Óh Mária Neve! Angyalok öröme. Óh Mária Neve! ajatóságoknak vigassága. Óh Mária Neve! bűnösöknek bizodalma. Téged szeretlek, téged dicsérlek, Téged tisztellek! Téged kívánlak szívemben! Téged kívánlak számban! mert te általad bizodalmam vagyok a' kegyelemnek megnyerésére. Óh kegyes, óh édes, óh mézzel folyó Név! midőn téged hallak, szívem örvendez: és midőn nevezlek, lelkem vigasztaltatik: mert néked a' kegyes Isten olly hatalmat adott, hogy mindnyájan, kik a' te Nevedet, ajatatosan említk, erőt, és vigasztalást nyernek. Óh jószágos Mária! Óh bővséges Mária! óh édes Mária! légy az én szomorú-

ságaimban vigasztalom, és segítségem minden szükségimben; kiváltképen pedig halálom utolsó óráján, midőn a' gonosz Lélektől szorongatásban, és kísértetben lések akkor jőjj az én segítségemre óh Mária, és a' te Sz. Nevednek ereje által, üzd el tőlem a' gonosz ellenséget; és ha akkor a' te Sz. Nevedet nem imádhathnám, vagy nem említhetném tehát most akkorra kérek nagy bizodalommal, és mondom szívemből minden ajtatossággal: Sz. Mária, Sz. Mária! légy mellettem, és ne hagyj el engem utolsó szükségemben. Amen.

Imádság.

Óh kegyes Isten Anyja! én nyomorult bűnös szolgád (szolgálód) járulok hozzád, és kérem alázatosan kegyelmességedet, siess az én szükségemnek segítségére, és ne hagyj megsegyenülnöm. Mária! légy mellettem. Mária! könyörögj érettem. Óh Mária! szerezz nékem kegyelmet. Óh Istennek kegyes Anyja! óh könyörüllj rajtam! Te tudod, melly boldogtalan vagyok: és tudod, melly bizontalan vagyok: azért kérek jőjj segítségemre, és ne engedd örökké elkárhoznóm. Óh édes Szűz Anyám! te vagy Isten után az én egyetlen egy bizodalmam: te benned vetem minden reménységemet, mert úgy hiszem, hogy lehetetlen elkárhoznóm. Légy nékem hív őltalmam, és ne engedd, hogy benned vetett

reménységemben megsegyenüljek. Óh hív: óh irgalmas Anya; kérek téged telley szívemből a' te irgalmaságodért légy anyai szívvel én hozzám, és könyörüllj rajtam, óh én szerelmes édes Anyám! óh én kegyelmes, és irgalmas Anyám! tekints kegyes szemekkel én reám, és végy engem a' te gyönyörűség üledbe; zárj bé a' te Anyai szívvedbe, és engedd hívséggel mindenkor élnem. El ne hagyj engem, óh Mária! a' te Szent Fiadtúl szerezz nékem kegyelmet. Amen.

A' Boldogságos Szűzhez.

Imádság.

Üdvöz légy Szűzeknek Sz. Szűze, Istennek Szent Anyja Boldogságos szép Szűz Mária, kegyes Anyja! igazgass, és a' te kegyes gondviselésed által tarts meg engem őltalmad alatt, életemnek minden napjaiban: és az én halálomnak idején, a' gonosz és késértő lélektől őltalmaz, és szabadíts meg engem. A' te kegyes jelenléteddel, akkor vidámit meg engem; a' terőzsa színű szép piros ocazáddal, és ábrázatoddal, és mosolygó szép szemekkel vigasztal meg engem, és enyhítsd meg az én fájdalmam, vigasztal meg keserves fohászkodásomban, és törüld elszemeimről könnyhullatásomat. Óh mondgyad akkor az én lelkemnek: Én Isten Anyja, a' kit te szeretted,

a' kiben Isten után bízál, szóllok te éretted, ne fély. Óh édes Asszonyom! tégy bizonyossá engemet akkor a' mennyei boldogságnak elnyerése felől, hogy nagy bizodalommal műlhassak ki e' világból, és a' te Anyai gondviselésedből juthassak az örök életre. A' te Sz. Fiadtúl, a' mi Urunk Jézus Krisztusnak bővséges szent érdeme által. Amen.

E' következő üdvözetnek nagy bucsúja vagyok, a' ki ezt háromszor elmondja minden nap, kiváltképen a' Sz. Szűznek kepe előtt.

Üdvöz légy Mária, Atya Istennek Leánya.

Üdvöz légy Mária, Fiú Istennek Szent Anyja.

Üdvöz légy Mária, Szent Léleknak Jegyesse.

Üdvöz légy Mária, a' Szent Háromság egy Istennek Tomploma, Amen.

Imádság.

Boldogságos Szűz Mária! Istennek Szent Anyja, ki híven szereted a' téged szeretőket. Te tudod, hogy szeretlek téged, óh Mária! és minden reménységemet 's vigasztalásomat: Isten után csak te benned helyeztetem. És noha nem vagyok méltó hogy fiad (v. leányod) legyek, az én bűnöm miatt; mindazonáltal, a' hozzád való szeretet-

3. KÉP A GYERMEK SZŰZ MÁRIA FELAJÁNLÁSA. AZ IKONOGRÁFIA RÉSZLETEKBEK GAZDAG KÉPEN MÁRIA HAT ÁLLANDÓ MEGSZÓLÍTÁSA FORDUL ELŐ, AZ EGÉSZ KÉP MÁRIA LEGSZENTEBB NEVÉNEK ÜNNEPÉRE VALÓ. A LEGJELLEMZŐBB RÉSZ A KÉP KÖZEPÉN FÉNYLŐ MÁRIA NÉV, AZ M ÉS AZ A SZOKÁSOS EGYBEÍRÁSÁVAL. EZ AZ „ÖT BETŰBŐL ÁLLÓ” SZENT NÉV. FRANZ LEOPOLD SCHMITTNER RÉZMETSZETE, BÉCS, 1742. (IN: SZILÁRDFY ZOLTÁN: BAROKK SZENTKÉPEK MAGYARORSZÁGON. BUDAPEST, CORVINA KIADÓ, 1994. 4. KÉP)